

درباره استان تهران

تاریخچه استان تهران

منطقه تهران که در شمال غرب فلات مرکزی ایران قرار گرفته از زمان های دور و ادوار پیش از تاریخ منطقه ای مسکونی بوده و رد پای فرهنگهای پیش از تاریخی را در گوشه و کنار آن می توان سراغ گرفت . دشت تهران حراقل از نیمه دوم هزاره دوم تا به امروز مسکونی بوده است . از زمانی که شهر تهران در سال ۱۲۰۰ ق.ه توسط آقا محمدخان قاجار به پایتختی ایران برگزیده شد تا به امروز حوادث بی شماری را به خود دیده است . استان تهران با ۱۸۹۵۶ کیلومتر مربع مساحت در شمال فلات مرکزی ایران قرار گرفته است . این استان از شمال به استان مازندران ، از جنوب به استان قم ، از شرق به استان سمنان و از غرب به استان قزوین محدود شده است . ابر شهر تهران مرکز شهرستان و مرکز استان تهران و پایتخت جمهوری اسلامی ایران است . براساس آخرین تقسیمات کشوری ، شهرستانهای تهران ، دماوند ، ری ، ساوجبلاغ ، شمیرانات ، شهریار ، ورامین ، اسلامشهر و کرج مجموع شهرستانهای استان تهران را تشکیل می دهند . بلندترین نقطه استان تهران قله دماوند با ۵۶۷۸ متر ارتفاع و پست ترین قسمت آن با ۷۹۰ متر ارتفاع از سطح دریا ، دشت ورامین در جنوب شرقی استان است . رشته کوه البرز ، در شمال سوادکوه و فیروزکوه در شمال شرقی ، لواسانات ، قره داغ و شمیرانات ، کوههای حسن آباد و نمک در ناحیه جنوب و بی بی شهربانو و القادر در جنوب شرقی و ارتفاعات قصر فیروزه در شرق قرار گرفته اند . جمعیت استان تهران در سال ۱۳۷۹ در حدود ۱۱,۶۴۷,۱۰۳ نفر برآورده شده است . از این تعداد ۱۰,۱۵۹,۷۶۸ نفر در نقاط شهری (۸۷/۲۳ درصد کل استان) و ۱,۴۸۷,۳۳۵ نفر در مناطق روستائی (۱۲/۷۷ درصد کل استان) زندگی می کنند . نرخ رشد جمعیت بین سالهای ۷۰ تا ۷۳ در کل استان ۲/۷ درصد ، در مناطق شهری ، ۳/۸ درصد و در مناطق روستایی ۲/۷ درصد بوده است . در توزیع شهرستانی جمعیت ، بیش از نیمی از جمعیت استان در شهرستان تهران ساکن هستند (۵۷/۷۳ درصد جمعیت کل استان) و شهرستان کرج با ۱,۱۲۰,۵۴۳ نفر (۹/۶۲ درصد کل جمعیت استان) در مرتبه دوم قرار دارد .

بالا ترین نرخ رشد جمعیت بین سالهای ۷۰ تا ۷۳ را شهرستان شهریار با ۱۱/۸ درصد داشته است . فرهنگ و تاریخ تهران امروزی که در ردیف بزرگترین و پرجمعیتترین شهرهای جهان قرار دارد ، فراز و نشیبهای تاریخی فراوان داشته است . «طهران» که زمانی قریه‌ای بیش نبود ، امروز به تهران بزرگ با بیش از یازده میلیون نفر جمعیت تبدیل شده است . این شهر در سال ۱۲۰۰ هجری قمری به پایتختی ایران برگزیده شد . از آن تاریخ به بعد به مرکز سیاسی ، اداری ، اقتصادی ، فرهنگی و هنری کشور تبدیل شد . در طول ۲۰۰ سال گذشته دانشمندان ، نویسندگان ، هنرمندان و شاعران بزرگی در تهران زندگی می‌کنند یا زندگی کرده و مرحوم شده‌اند . در هر حال تهران امروزی به مرکز بزرگ تحولات تاریخی و فرهنگی تبدیل شده است . نژاد تمدن‌هایی که در حوزه استان تهران از دیرباز وجود داشته‌اند نشانه‌هایی از سکونت و پیدایش تمدنهای این منطقه را نشان می‌دهند در این میان (چشمه علی) ری که مربوط به ۶۲۰۰ سال قبل است از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است .

گروهی که بیش از ۶۰۰۰ سال پیش در این حوزه ساکن بودند از اولین اقوام و نژادهای بومی منطقه محسوب می‌شوند تمدنی که توسط این اقوام در چشمه علی ری متولد شد و رشد کرد بسیار قدرتمند بود و با نفوذ به خارج از حوزه چشمه علی مانند ساکنان تپه سیلک ، قره تپه شهریار ، موشلان تپه اسماعیل آباد ، تپه حصار دامغان و تپه آنو و نمازگاه در ترکستان و شرق ایران تا بلوچستان ، کم کم توانست بر دیگر اقوام تأثیر گذارد و آنها را جذب قدرت و عظمت خود نماید . زبان اصلی مردم تهران و استان تهران ، فارسی است . اما در بعضی نقاط زبانهای محلی نیز دیده می‌شود که در مجموع از لهجه های فارسی محسوب میشوند . به طور کلی زبان و گویشهای دیگری مانند آذری ، گیلکی ، لری ، مازندرانی و نیز به دلیل مهاجرت ها به ان افزوده شده است . براساس سرشماری ۱۳۶۵ در حدود ۹۸/۱ درصد از جمعیت استان به زبان فارسی تکلم می‌کنند که این نسبت در نقاط شهری ۹۸/۳ و در نقاط روستایی ۹۶/۸ درصد است . آثار پیدا شده از عهد قدیم در ری و پهنه تهران بزرگ نشان دهنده اعتقادات مزدآپرستی و زردشتی گری ساکنان منطقه و آداب و رسوم رایج در میان آنهاست . با ظهور اسلام و فتح ری در سال ۲۲ ه . ق اندک اندک مردم منطقه به دیانت اسلام گرایش یافتند و از همان آغاز با پیدایش فرق و مذاهب گوناگون در اسلام شیعه و سنی در کنار هم زندگی کرده‌اند . استان تهران در نواحی کویری و جنوب گرم و خشک ، در نواحی پایکوهی سرد و نیمه مرطوب و در نواحی مرتفع سرد با زمستان‌های طولانی است . گرم‌ترین ماه‌های سال در مرداد و شهریور با متوسط دمای ۲۸-۳۰ درجه و سردترین ماه سال دی ماه با یک درجه سانتی گراد گزارش شده است . دمای شهر تهران در زمستان معتدل و در تابستان گرم است بخش شمال تهران و شمیرانات در تابستان نیز معتدل است . میانگین بارندگی سالانه استان تهران در حدود ۴۰۰ میلی متر گزارش شده است . بیشترین بارش سالانه در ماههای زمستان روی می‌دهد بطور خلاصه می‌توان گفت سراسر ماههای بهار و تابستان و حتی در ماه پاییز دامنه‌های جنوبی البرز بویژه در نواحی کوهستانی ، دره‌ای ، رودخانه‌ای و سواحل دریاچه‌های پشت سدهای بزرگ امیر کبیر ، لتیان و

لار و دریاچه‌های طبیعی جابان و تار از ارزش تفرجگاهی قابل توجهی برخوردار است . همچنین در تمام طول زمستان نواحی شمالی استان تهران به علت پوشش برفی سنگین به ویژه در دامنه‌ها و شیب‌های البرز جنوبی ، شرایط مساعدی را برای ورزش‌های زمستانی از جمله اسکی فراهم می‌آورد .

موزه های استان تهران

موزه آزادی ، تهران

شهرک سینمایی صدا و سیما (حاتمی) ، تهران

موزه هنرهای معاصر ، تهران

موزه هنرهای زیبا (کاخ سیاه) ، تهران

موزه فرش ایران ، تهران

موزه هنرهای تزئینی ایران ، تهران

موزه ملی ایران باستان ، تهران

موزه و کتابخانه ملک ، تهران

کاخ موزه ملت ، تهران

کاخ موزه نظامی ، تهران

کاخ موزه مروارید ، کرج

موزه هنرهای ملی ، تهران

موزه جواهرات ملی ، تهران

موزه آثار طبیعی و حیات وحش ، تهران

موزه استاد صنعتی (۱۳ آبان) ، تهران

کاخ موزه رجعت و عبرت (مادر شاه) ، تهران

موزه رضا عباسی ، تهران

کاخ موزه سعدآباد ، تهران

موزه سبز (شهوند) ، تهران

ساختمان سران ، تهران

نمایشگاه بین المللی تهران ، تهران

صنایع دستی استان تهران

عمده‌ترین صنایع دستی استان را قلم زنی روی مس و برنج ، خراطی و سبده بافی ، خاتم کاری ، شیشه گری ، تراش و نقاشی روی شیشه ، زیلو بافی ، نقاشی روی چرم ، قالببافی ، سفال گری ، حصیر بافی ، ورنی بافی ، دست بافی ، چاپ باتیک ، جاجیم و گلیم بافی ، روبه پشته ، جوال ، خورجین ، رنگرزی و ریسندگی تشکیل می‌دهند . مراکز مهم مبادله شهر تهران عبارتند از : مراکز خرید عتیقه منوچهری ، مراکز خرید صنایع دستی خیابان طالقانی و استاد نجات‌اللهی ، مرکز خرید فرش بازار بزرگ و خیابان فردوسی و مرکز خرید کتاب روبروی دانشگاه تهران .